

УДК 621. 326

Фуцур О. - ст. гр. П-31

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ ІНТУЇЦІЇ

Науковий керівник: канд. п. н., доцент Спринська З.В.

У кожній науці завжди відводиться місце поняттям та явищам, які важко пояснити, чие існування мало чим підтверджується, і ці феномени хоч і стоять осторонь емпіричних знань, проте змушують нас часто задумуватись, як, коли, за яких умов і чому вони виникають. Багато науковців, намагаючись знайти відповіді на подібні запитання, вагаються у виборі прийомів дослідження. Тут важливо правильно визначити напрям і процедуру дослідження, тому що інтуїція не є явищем, яке так легко помічається або інтерпретується, вона так і залишиться феноменом, який вимагатиме не стільки раціонального, як чуттєвого підходу, що ми і спробуємо довести.

Ще у могутній Індії інтуїції присвячувалося виняткове значення. Процес пізнання та володіння інтуїцією там називався «гуджіва». Цей обряд був присвячений розвитку інтуїції в майбутньому, - за допомогою певних фізичних вправ відроджувалась внутрішня енергія. Люди, які володіли цим чуттям, легко вигравали на біржі, і за їхніми словами «у них промовляв внутрішній голос».

Не тільки у психології, а й у філософії питання інтуїції мало важливе місце. В історії філософії зміст поняття "інтуїція" тільки розвивався. Інтуїція пояснювалась як форма безпосереднього інтелектуального знання або споглядання (інтелектуальна інтуїція). Платон стверджував, що споглядання ідей (прообразів речей чуттєвого світу) є вид безпосереднього знання, яке стається як раптове прозріння (осяяння, осягнення, здогад), яке передбачає тривалу підготовку розуму. А у філософії І. Канта інтуїція є базовою пізнавальною (когнітивною) здатністю, еквівалент якої може бути названий перцепцією, тобто сприйняттям, відчуттям, розумінням, проникливістю; він вважав, що розум сприймає всі наші зовнішні відчуття в формі простору, а всі внутрішні відчуття (пам'ять, думки) - в формі часу. Інтуїцію можна розглядати як параметр індивідуальних розходжень (інтуїтивність) і як щось ситуативно виникаюче. Л. Вулхаус і Р. Бейн пропонують розглядати індивідуальні розходження в інтуїції як континуум, одним полюсом якого є уявлення про володіння інтуїцією тільки вузького кола творців, а протилежним — уявлення про інтуїцію як про базовий процес, що притаманний усім однаковою мірою.

На початку шістдесятих років науковці Майерс і Брігс прийшли до певного висновку на підставі досліджень телепатії, які проводили із групою студентів. Їх здивував великий процент вгадувань в роботі з так званими "картами Зеннера". Наслідки порівнювали з результатами інших психологічних тестів, які вивчали міру використання інтуїції при рішенні проблем. Виявилось, що наслідки співпадали. Доктор Кейт Харарі і Тарг Рассел описуючи в книзі "Mind Raise" (Перегони розуму) результати досліджень проєкції свідомості поза фізичним місцем перебування (тобто бачення на відстані), які проводились із зовсім випадковими людьми, звертають увагу на інтуїцію. В кожному вдалому експерименті спосіб одержання вірної інформації повністю відповідав моделям інтуїтивного мислення. Без сумніву, значення естетичної інформації в інтуїтивних знаннях, досить велике. Знання механізму процесів творчості та інтуїції дозволяє підійти до розкриття істотних характеристик навчально-виховного процесу, моделювання способів передачі знань, перетворення знань в інструмент подальшого набуття знань.